

Obratlovci Vertebrata – ČELISTNATCI Gnathostomata

- 1. žaberní oblouk → čelisti. S tím souvisí i přeměna 2. čelistního oblouku (jazykového). Amfi-, hyo-, autostylie. Redukce spirakula.
- maximálně 7 párů žaberních štěrbin
- vývoj žeber
- kostěnné elementy v ocasní a hřbetní ploutvi
- dva páry končetin (ploutvovci x čtyřnožci)
- další rozrůžňování trávicí trubice – vývoj žaludku
- k precizaci oběhové soustavy: molekula hemoglobinu se čtyřmi řetězci, adaptivní imunitní systém
- myelinizace axonů nervových buněk
- párové smyslové orgány
- tři polokružné chodby ve vestibulokochleárním ústrojí
- akomodace očí
- vývody pohlavních žláz

Od středního ordoviku (trnoploutví) – předcházejí tak štítnatcům.
Přelom ordovik – silur vývoj pancířnatců.

Ploutvovci (Pisces)

- primárně vodní
- žábry bez váčků, žaberní plátka na přepážkách nebo obloucích
- krční oddíl páteře chybí
- hydrodynamické tělo s vertikálním ocasem
- párové končetiny typu ploutví

PANCÍŘNATCI Placodermi

TRNOPLOUTVÍ Acanthodii

PARYBY Chondrichthyes

NOZDRATÉ RYBY (SVALOPLOUTVÉ R.) Sarcopterygii

PAPRSKOPLOUTVÉ RYBY Actinopterygii

Čtyřnožci (Tetrapoda)

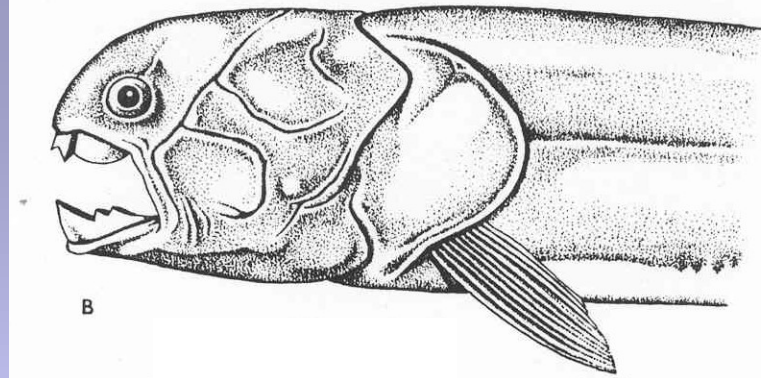
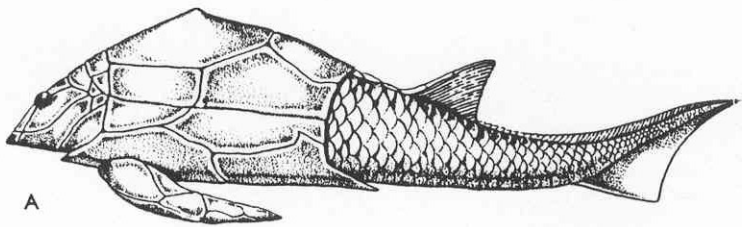
- kráčivé párové končetiny
- přeměna spirakula v dutinu středního ucha, hyomandibulare v kolumelu
- vývoj krční části páteře
- plicní dýchání iniciuje vytvoření malého krevního oběhu

OBOJŽIVELNÍCI Amphibia

PLAZI Reptilia

PTÁCI Aves

SAVCI Mammalia

PANCÍŘNATCI Placodermi

- rybí tvar
- kompaktní kostěný pancíř na hlavě a hrudi, skřele
- šupiny na zadní části těla
- heterocerkní ocasní ploutev
- obratle bez těl (kostěné horní a dolní oblouky)
bentičtí, 0,3 až 10 m, (silur), devon, karbon – vymírají
- pravděpodobní předkové paryb

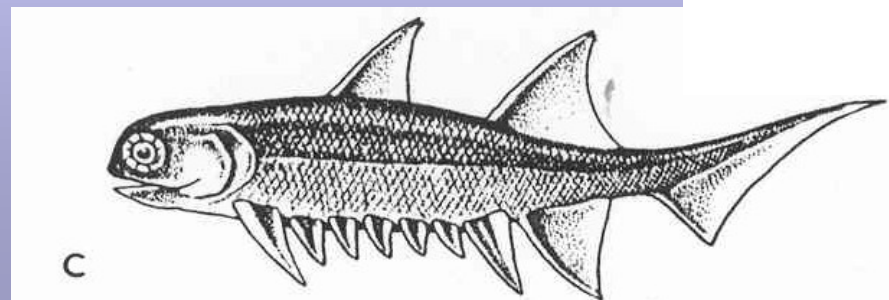
Podtřída: **Vesloploutví** Antiarchi – spodní ústa, malí, sladkovodní, veslovité prsní ploutve kloubně spojené s tělem, proudový orgán na hlavě
Bothriolepis, *Pterichthyodeus* (A)

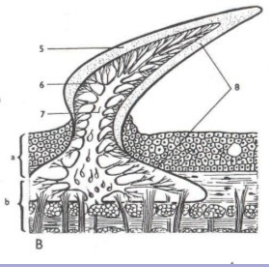
Kloubnatci Arthrodira – nejstarší sladkovodní i mořští, hlavový a prsní pancíř s párovým kloubem, zadní část těla s šupinami nebo holá, rozmanití
Coccosteus – sladkovodní do 0,5 m
Dinichthys (B), *Titanichthys* - až 10 m
Rhenanida – bez hlavového pancíře, mořští
Stegoselachii – drobní, vzhled jako žraloci a rejnoci, moře a brakické vody

TRNOPLOUTVÍ *Acanthodii*

- malí rybovití čelistnatci devon – perm
- redukovaný pancíř – šupiny (jako ganoidní)
- kožovité ploutve se silným trnem
- 2 hřbetní ploutve, mezi hrudními a břišními max. 5 párů menších
- žaberní štěrbiny a spirakulum pod skřelemi
- tropibazická lebka (vysoká s úzkou přepážkou mezi velkými očnicemi)
- osifikace lebky, základů obratlů, žaberních oblouků
- společné znaky s rybami Osteichthyes - ?příbuzní?

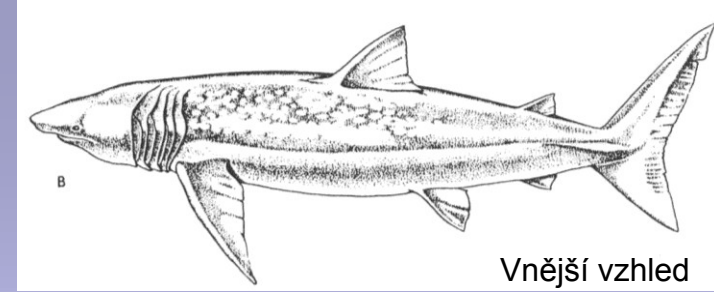
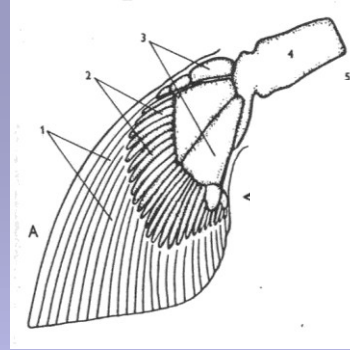
Acanthodes, *Climatius* (C)

Plakoidní šupina

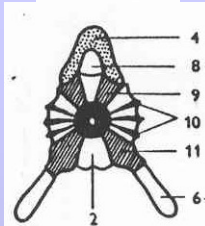
Kostra ploutve

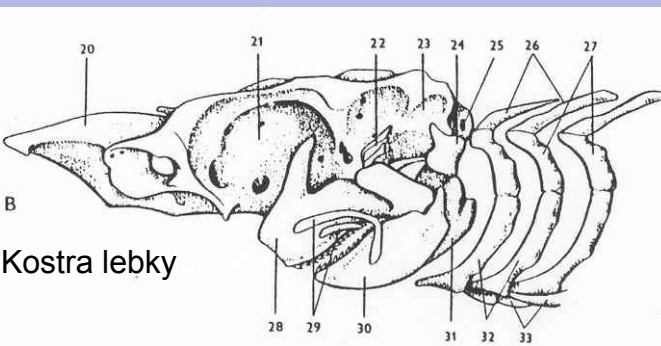
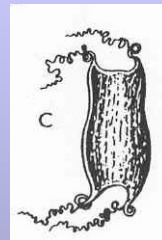
Vnější vzhled

PARYBY Chondrichthyes

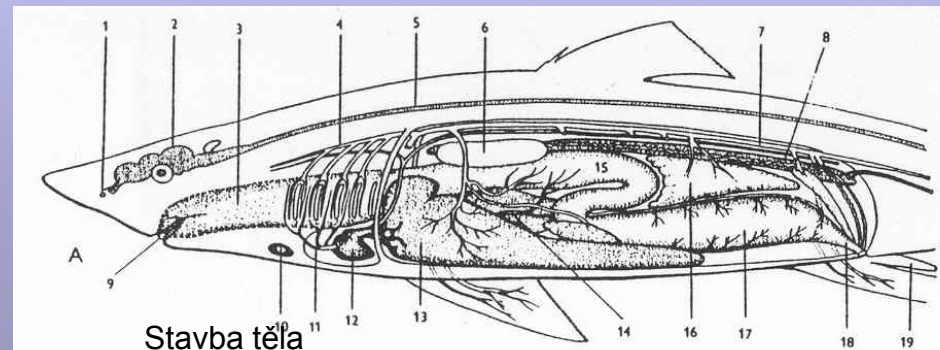
- hydrodynamické tělo, párové ploutve prsní a břišní (basalia+radialia+ceratotrichia), heterocerkní ocas, dvě hřbetní
- vnější kostra z plakoidních šupin
- chorda s neúplnými těly obratlů - chrupavčitá kostra částečně vápenatí
- vyvinutá čichová část koncového mozku a proudový orgán na hlavě
- srdeční násadec *conus arteriosus*
- žaberní plátky přirostlé po celé délce k žaberním přepážkám, bez skřelí
- příčná ústa, ve střevě *typhlosolis*
- vnitřní oplození – Wolffovy i Müllerovy chodby
- velká vejce, i živorodost
- převážně mořští

Amficelní obratle

Kostra lebky

Stavba těla

PARYBY Chondrichthyes

Vřetenovité (dorzoventrálně) zploštělé tělo s heterocerkní ocasní ploutví

(chiméry) Dvě hřbetní a jedna řitní ploutev, párové: horizontální hrudní – větší (žraloci – výškové kormidlo, rejnoci – pohyb). Z vnitřní části břišních – ***mixopterygia*** (*pterygopodia*) – kopulační orgán. Oči do stran, spirakulum, **rostrum**, dole štěrbinovitá ústa, před nimi pár čichových jamek. Pět (6-7) párů svislých žaberních štěrbin (u rejnoků na břišní straně, u chimér nepravé skřele).

Mnohovrstevná pokožka, škára – **plakoidní šupiny** (někdy kostěnné desky) i do úst, zvětšené → zuby. **Chrupavčitá kostra**, někdy zvápenatělá. Chorda s obratly (horní i dolní oblouky, amficélní). Lebka z neurokrania (mozkovna+pouzdra smyslů+rypec), viscerokrania (čelisti zavěšené pomocí hyomandibulare → hyostylie), dermatokranium chybí.

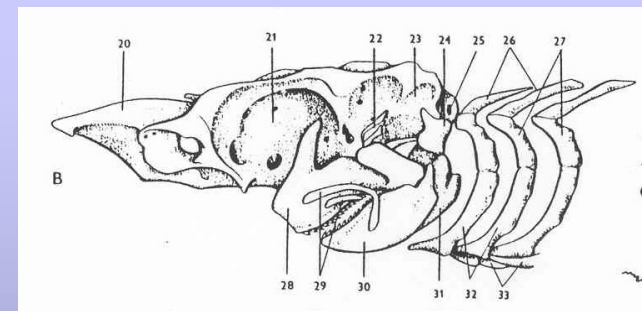
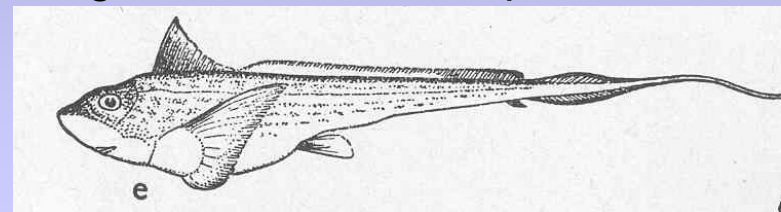
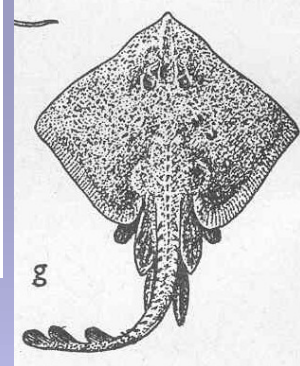
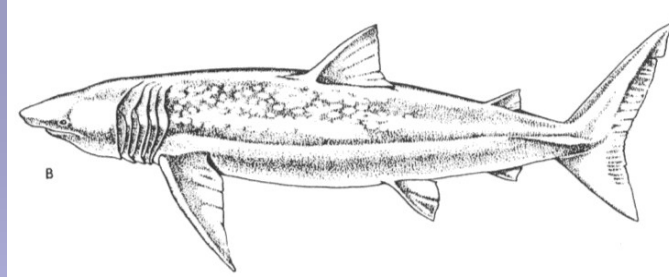
Kostra končetin: kostra pásma + volné končetiny.

Hrudní ploutve: lopatkové pásmo – obloukovitá

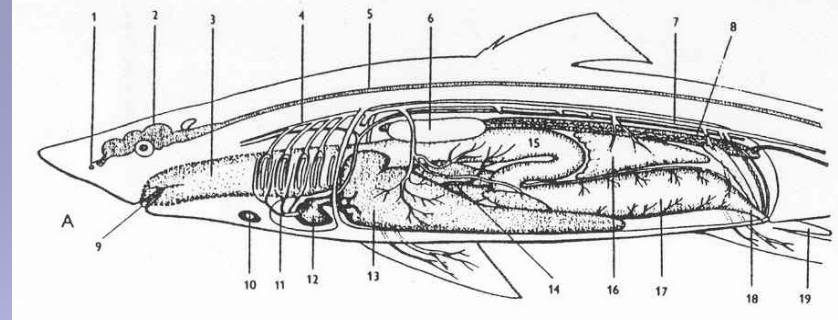
(korakoskapulární) chrupavka (ventrální část *procorakoid*, dorzální lopatka) k lebce.

Ze stran kloubnatě kostra volné končetiny: 3 ***basalia*** (chrupavčité destičky se svalovinou, chrupavčitá ***radialia*** (více) elastické paprsky – ***ceratotrichia*** (vazivová)

Břišní ploutve: pánevní pásmo – horizontální chrupavka volně ve svalovině, dvě ***basalia*** (u samců vnitřní prodloužené – pro *mixopterygia*) → dál stejné.

Dokonalejší nervová soustava, válcovitá mícha, s párovými míšními nervy se dvěma kořeny: hřbetním (se spinálním ganglion) + břišním. Nespojená ganglia vegetativní nervové soustavy.

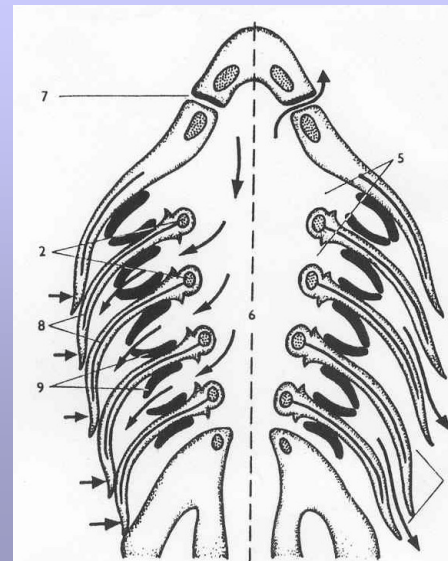
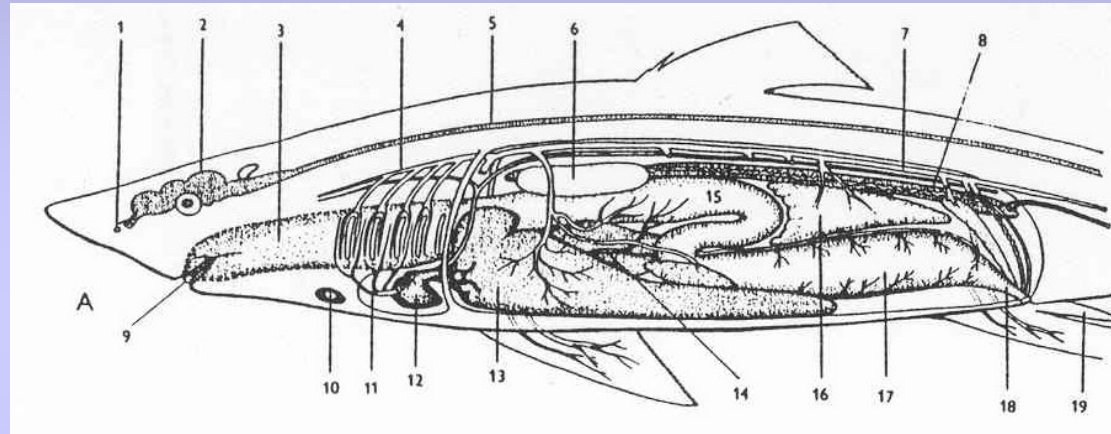
Prodloužená mícha objemná, částečně překryta mozečkem (vysoká pohybová aktivita) dobře vyvinuto tektum se zrakovým centrem. Šišinka na mezimozku dobře vyvinuta, parietální orgán zakrnělý, objemná hypofýza. Koncový mozek zvětšený, polokoule neodděleny. Čichové laloky, 10 párů hlavových nervů. Vestibulokochleární orgán – vnitřní ucho – 2 váčky: vejčitý se 3 polokružnými chodbami, kulatý s lagenou. Malé otolity, často *ductus endolymphaticus*. Proudový orgán (nesprávně postranní čára) – otevřený kanálek nebo trubice pod šupinami, výrazně se větví okolo očí a čichových jamek a na čelistech. Navíc "*Lorenziniho ampuly*„ (elektroreceptory). Oko charakteristické stavby, relativně velké, rudimentární víčka. Plochá rohovka s chrupavkami na okraji, kulovitá čočka, zaostření na blízko bez možnosti akomodace (→ nic moc). Čich – dva objemné váčky, nozdra s kožním záhybem (tam, dovnitř). Bohaté zřasení. Čichový orgán nekomunikuje s ústní dutinou. Hypofýza ze dvou laloků (adeno- neuro-). Masivní štítná žláza (z ventrální strany hltanu-endostylu). Nadledvinky – samostatné oddělené části.

Prostorná ústa s malým jazykem bez slinných žláz, **zuby** (někdy kostěnné desky) → zvětšené plakoidní šupiny. Postupují z vnitřku na horní okraj. Rozrušovány *osteoklasty*. Hltan se žaberními štěrbinami, široký krátký jícen.

Žaludek objemný, ohnutý, široké střevo se spirální řasou – *typhlosolis*. Přední část střeva – mohutná dvoulaločná žlutohnědá játra (žlučník v levém laloku), malý pankreas. Konečník s vychlípeninou (anální, či rektální žláza) na hřbetní straně. Řitní otvor v přední části urogenitálního sinu – ústí do **kloaky**.

Bez plynového měchýře. Mezi žaberními štěrbinami vyrůstají z žaberních oblouků **žaberní septa**. Na nich žaberní plátky s žaberní sliznicí (1.holo- a zbývající čtyři hemibranchie). Distálně záklopka k uzavření žaberní štěrbiny. Voda z ústního otvoru (spirakula), stah svalů ústní dutiny, ven záklopkami. Spirakulum – modifikovaná žaberní štěrbina původně mezi čelistními jazyčkovým obloukem bez přímé dýchací funkce – pseudožábry (?exkreční?krvetvorná funkce).

Jednoduchý uzavřený krevní oběh. Srdce na úrovni hrudních ploutví v osrdečníkové chrupavčité schránce. Prohnutá osa srdce: *sinus venosus* – *tenkostěnná předsíň* (rozšířená do stran) – *tlustostěnná komora* – **srdeční násadec**. Odvodné žaberní tepny obkružují žaberní štěrby, anastomózy (→ o 1 méně než přívodních), kořeny hřbetní aorty, vpředu spojeny v hlavový oblouk (→ stejný tlak v krkavicích – vnitřní i vnější).

Z hřbetní aorty: - pár a. podklíčkových (*arteria subclavia dextra, sinistra* – svalovina baze hrudních ploutví)

- nepárová *a. coeliaca* (žaludek, játra, slinivka)

- " *a. mesenterica* (stěna střeva)

- párové tepny pro pohlavní orgány

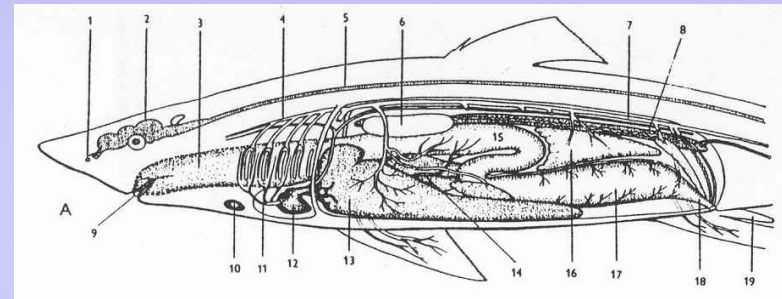
- několik párů ledvinných tepen (*a. renales*)

- párová tepna kyčelní (*a. iliaca dextra, sinistra*)

- svalové baze břišních ploutví) → ocasní tepna (*a. caudalis*)

Žilný oběh – párové přední a zadní duté žíly → *ductus Cuvieri* ←, zepředu → z dutiny ústní párové žíly jařmové (*vena jugularis d., s.*), ← zezadu párová *v. abdominalis*, do ní podklíčková žíla (od lopatkového pásma). Ocasní žíla (*v. caudalis*) z ocasní části přes vrátnicový systém ledvin na dvě větve do příslušné kardinální žíly. Vrátnicový oběh – krev ze střevní sliznice, slinivky a sleziny (dobře diferencované) vrátnicovou žilou (*v. portae*) do jater (kapiláry), pár jaterních žil (*v. hepatica*) do žilného splavu.

Mízní soustava – málo diferencované mizovody.

Vylučování – párový **opistonefros** těsně pod páteří s primárními močovody → spojený v močový sinus → papila za řitním otvorem. Pronefros u embryí. Tělní tekutina mírně hypertonická (nevylučuje látky přeměny), malé množství vody proniká sliznicemi → malé množství moči (u sladkovodních velké množství jako u ryb).

Pohlavní orgány přiléhají k přední části opistonefrosu. Varlata zpravidla srůstají, kanálky do hlavové části opistonefrosu (nadvarle – **Leydigova žláza** pro ředění spermatu. Vaječníky (větší pravý) – dorzálně, vajíčko přes nálevku do vejcovodů ← přídatné žlázy s bílkovinnou hmotou, pak rohovinná schránka. Oplození před schránkou. Málo diferencované dělohy → pochva → kloaka. Velká telolecitální vajíčka, schránka až 10 cm, diskoidální rýhování. Několikaměsíční vývoj, spojení embrya se žloutkovým vakem stopkou. Živorodost – výživa embryí ze stěn vejcovodů (žloutková placenta). Uterinní parazitismus.

Převážně mořští, 30 druhů příčnoústých sladkovodní.

Euryhaliní žraloci (žralok bělavý průnik až 3 500 km do Amazonky se sladkovodní populací v j. Nikaragua).

Pelagické x bentické druhy volných a příbřežních moří. Tropy. Hlubinní žraloci a chiméry.

Potravní specialisté

a) lovci

b) planktonofágové (ž. veliký, ž. obrovský, manta)

c) bentofágové (různozubec, máčky, polorejnoci, pilonosi, rejnoci)

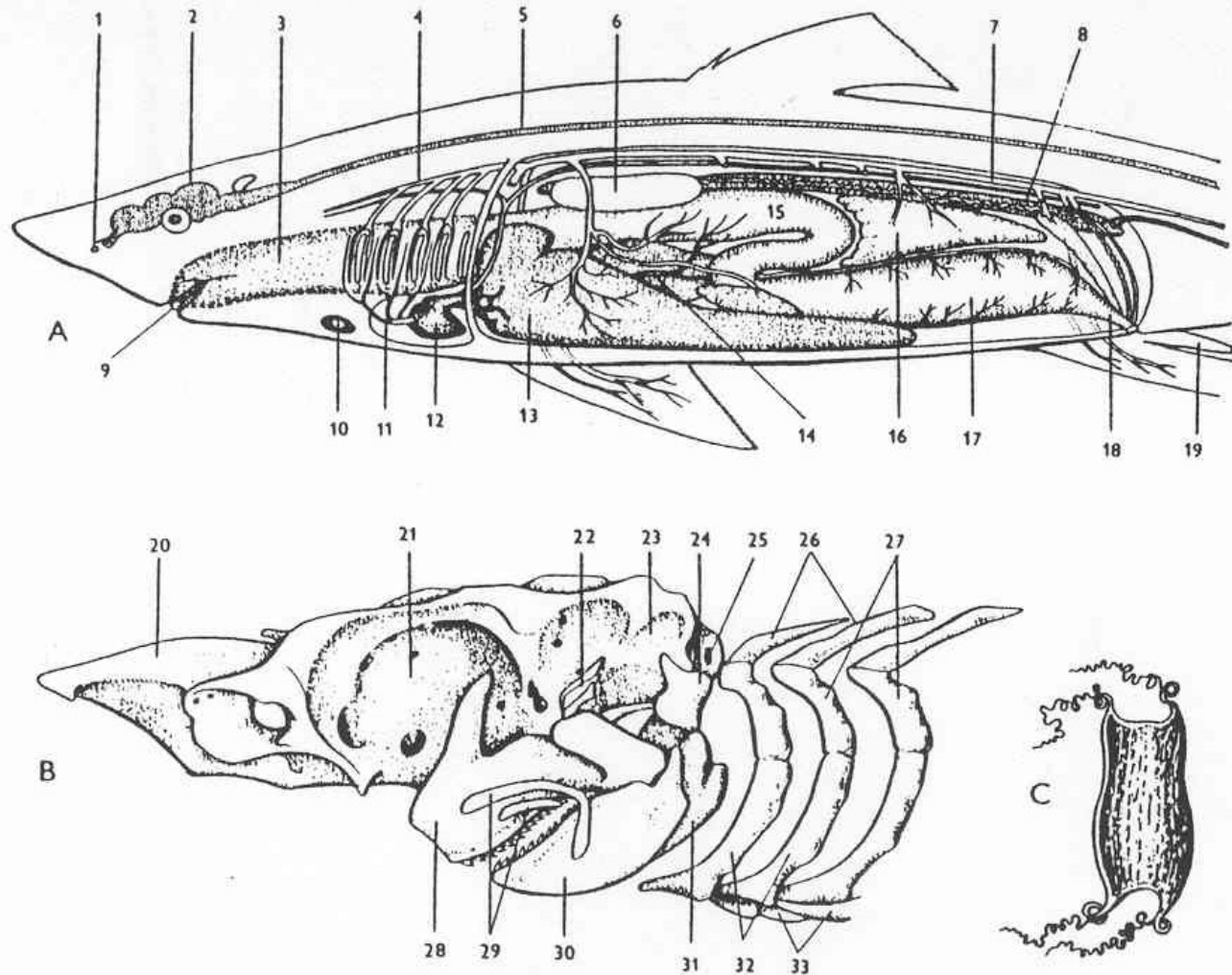
Dlouhověcí K-stratégové (dlouhá doba březosti /ostrouni 24 měsíců/)

Koráloví žraloci – teritorialita.

Reprodukční i potravní migrace. Agresivita samců v období páření.

Nevyjasněná systematika (1000), různá interpretace.

Vyobrazení
s popisem:

Obr. 69. Schéma tělesné stavby žraloků (řád Selachiformes): A – celková anatomie samce bez kostry, B – lebka, C – vejce. 1 – nozdra, 2 – mozek, 3 – hltan, 4 – kořen hřbetní aorta, 5 – mícha, 6 – varle, 7 – hřbetní aorta, 8 – ledvina (oplistonefros), 9 – ozubená ústa, 10 – štítná žláza, 11 – břišní aorta, 12 – srdce, 13 – játra, 14 – vrátnicová žíla, 15 – žaludek, 16 – slezina, 17 – střevo, 18 – kloaka, 19 – kopulační orgán (pterygopod), 20 – rostrum, 21 – očníce, 22 – chrupavky oblasti spirakula, 23 – „sluchové“ pouzdro, 24 – hyomandibulare, 25 – otvor bloudivého nervu (n. vagus), 26 – pharyngobranchialia, 27 – epibranchialia, 28 – palatoquadratum, 29 – retní chrupavky, 30 – mandibulare, 31 – hyoideum, 32 – ceratobranchialia, 33 – basibranchialia; 26 + 27 + 32 + 33 = žaberní oblouky. Podle Remaneho a spol. a Sigmunda.

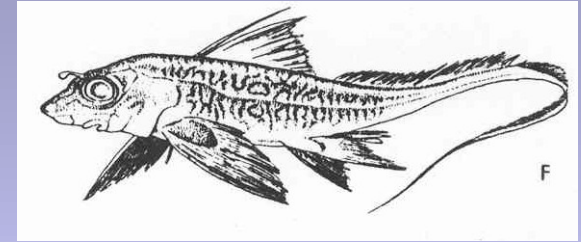
Třída: **PARYBY** *Chondrichthyes*

Podtřída: **Chimérovci** *Holocephali*

Řád: **CHIMÉROTVÁRNÍ** *Chimaeriformes*

Čeď: **CHIMÉROVITÍ** *Chimaeridae*

Chiméra podivná *Chimaera monstrosa*

Podtřída: **Příčnoústí** *Elasmobranchii*

Řád: **RŮZNOZUBCI** *Heterodontiformes*

Řád: **MALOTLAMCI** *Orectolobiformes*

Řád: **ŽRALOUNI** *Carcharhiniformes*

Řád: **OBROUNI** *Lamniformes*

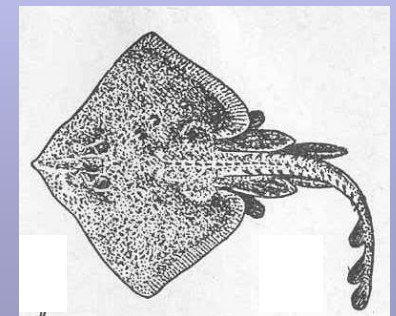
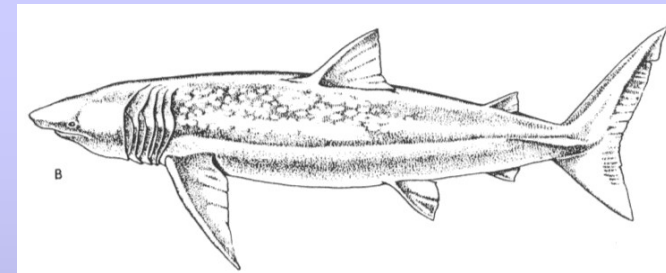
Řád: **ŠEDOUNI** *Hexanchiformes*

Řád: **OSTROUNI** *Squaliformes*

Řád: **POLOREJNOCI** *Squatiniiformes*

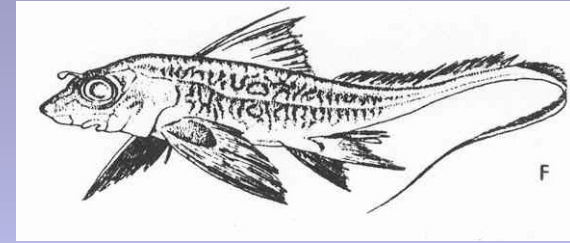
Řád: **PILONOSI** *Pristiophoriformes*

Řád: **REJNOCI** *Rajiformes*

Odlišnosti podtř. **Chiméry** od podtř. **Příčnoústí**

- vzhled (hlava, oči, ocas, bez kloaky)
- holostylie (jiná autostylie)
- plakoidní šupiny omezeně
- redukované deskovité zuby (vrchní 2 páry, spod. 1 pár) bez skloviny, monofiodontní
- obratle bez těl (nezaškrcovaná chorda), chybí žebra
- žaberní oblouky pod mozkovnou (ne za)
- operkulární chrupavka na jazylkovém oblouku – „kožní skřele“
- mohutné prsní ploutve se změněnou stavbou (ze dvou basálií- pterygioforů pouze jeden s radialii a c/k/eratotrichii)
- pohlavní dimorfismus (větší, pterygopody s mixipterygii, nepárové tenaculum, vejcorodost)

Velká hlava, velké oči, velké prsní ploutve, bičovitý difycerkní ocas, spodní ústa bez rostra. Holostylní lebka (forma auto-). Plakoidní šupiny: hlava, hřbet, pterygopody. Nepárový výrůstek na hlavě M. Nevyměňované zuby bez skloviny jako desky (nahore 2, dole 1 pár). Obratle bez těl, nepravá kožní skřele. Kloaka chybí.

Řád: **RŮZNOZUBCI** Heterodontiformes

Rozlišené zuby (vpředu malé špičaté, vzadu velké deskovité).
Teplomilní vejcorodí bentofágové.

Čeď: RŮZNOZUBCOVITÍ Heterodontidae

Různozubec portjacksonský *Heterodontus portusjacksoni*

Řád: **MALOTLAMCI** Orectolobiformes

Malé i velké bentické i pelagiální druhy s malou tlamou, vejcorodí.

Čeď: VOUSKATCOVITÍ Ginglymostomatidae

Žralok vousatý *Ginglymostoma cirratum*

Čeď: PRUHOVCOVITÍ Stegostomatidae

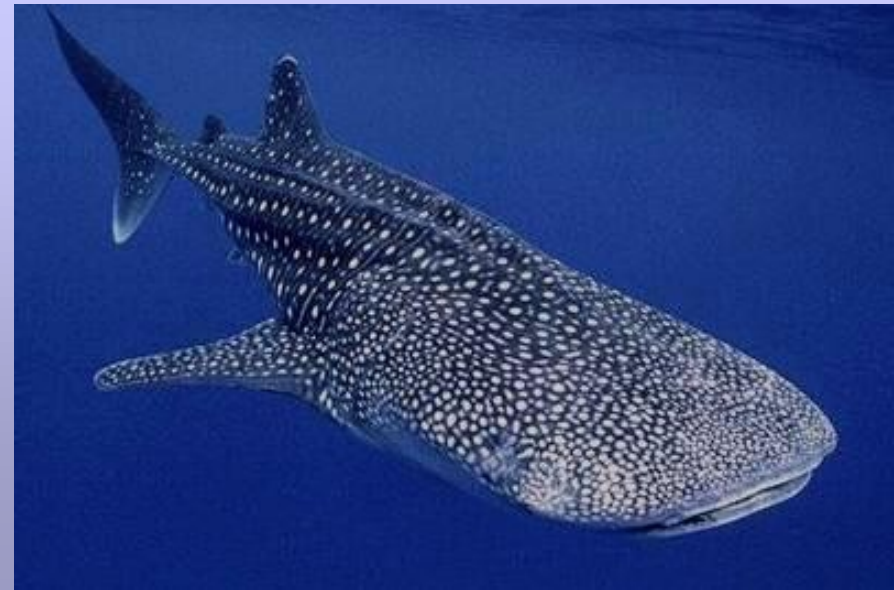
Žralok zebrovitý *Stegostoma fasciatum*

Čeď: VELEŽRALOKOVITÍ Rhincodontidae

Žralok obrovský *Rhincodon typus*

Teplomilný planktonofág (hrubší)

s koncovými ústy, až 18 m

Řád: **ŽRALOUNI** Carcharhiniformes

Redukce spirakula, čelistní kloub daleko za očima

Čeď: MÁČKOVITÍ Scyliorhynidae

Máčka skvrnitá *Scyliorhinus canicula*

Menší (1 m) oviparové, bentičtí, malé zuby v mnoha řadách.

Máčka černoústá *Galeus melanostomus*

Čeď: PSHLAVOVITÍ Triakidae

Hladoun obecný *Mustelus mustelus*

Běžně 1 m (až 2), živorodí se žlutkovou placentou. Příbřežní Středozeří, stejky.

Pshlav obecný *Galeorhinus galeus*

Čeď: MODROUNOVITÍ Carcharhinidae

Žralok tygří *Galeocerdo cuvieri*

Žralok bělavý *Carcharhinus leucas*

Ž. *Carcharhinus* sp. - sladkovodní

Žralok citrónový *Negaprion brevirostris*

Žralok modravý *Prionace glauca*

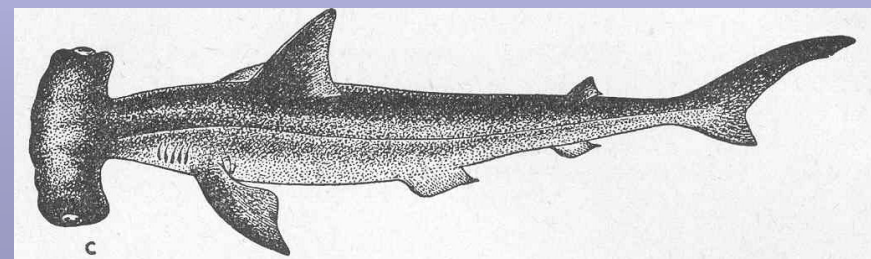
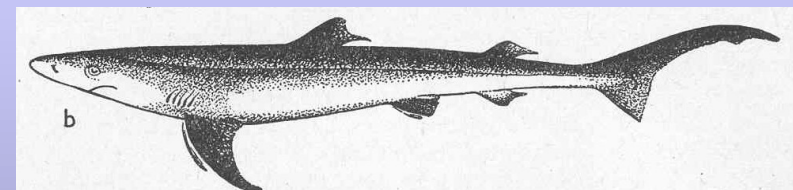
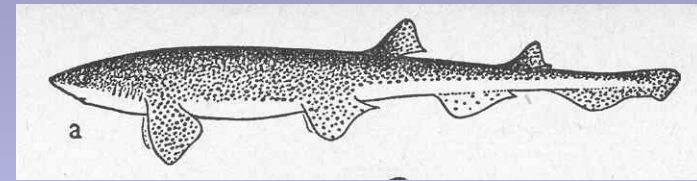
Kosmopolitní, loví hejnové ryby

Kladivoun obecný *Sphyrna zygaena*

Kosmopolita teplých moří, do 4 m, ryby

Kladivoun velký *Sphyrna mokarran*

Kladivoun tiburo *Sphyrna tiburo*

Řád: **OBROUNI** Lamniformes

Živorodí pelagičtí plavci, predátoři

Čeleď: PÍSEČNÍKOVITÍ Odontaspidae, Carchariidae

Žralok písečný *Eugomphurus (Odontaspis) taurus*

Čeleď: HLAVOROHOVITÍ Mitsukurinidae, Scapanorhynchidae

Žralok šotek *Mitsukurina owstoni*

Čeleď: VELKOTLAMOVITÍ Megachasmidae

Žralok velkoustý *Megachasma pelagios*

Čeleď: LIŠKOUNOVITÍ Alopiidae

Liškoun obecný *Alopias vulpinus*

Štíhlý rybožrout, nápadný horní ocasní lalok, teplé vody

(i Středozeří)

Čeleď: OBROUNOVITÍ Cetorhinidae

Žralok veliký *Cetorhinus maximus*

Planktonofág, 15 m, 8 t

Čeleď: MAKRELCOVITÍ Lamnidae

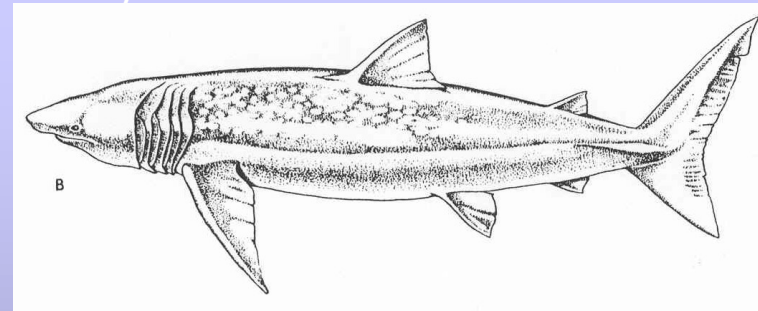
Žralok bílý (lidožravý) *Carcharodon carcharias*

Do 7(10) m, 3,5 t, dravý, nebezpečný

Žralok nosatý (sledový) *Lamna nasus*

Do 4 m, rybožravý. Rychlý plavec. Chutný. Atlantik

Žralok mako *Isurus oxyrinchus*

Řád: **ŠEDOUNI** Hexanchiformes

Amfistylní lebka, 6(7) žaberních štěrbin

Čeleď: ŠTÍHLOUNOVITÍ Chlamydoselachidae

Žralok límcový *Chlamydoselachus anguineus*

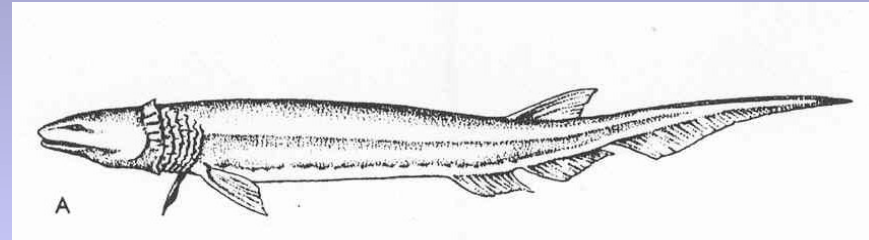
Primitivní, 6 párů žaberních štěrbin, 2 m,
oviparní, hlubokomožský

Čeleď: ŠEDOUNOVITÍ Hexanchidae

Žralok šedý *Hexanchus griseus*

Velký (až 8 m) kosmopolita

Žralok sedmižábřý *Heptranchias perlo*

Řád: **OSTROUNI** Squaliformes

Menší živorodé formy, 2 hřbetní ploutve s trny

Čeleď: DRSNOTĚLCOVITÍ Echinorhinidae

Žralok trnitý *Echinorhinus brucus*

Čeleď: SVĚTLOUNOVITÍ Dalatiidae

Žralok malohlavý *Somniosus microcephalus*

Žraloček brazilský *Isistius brasiliensis*

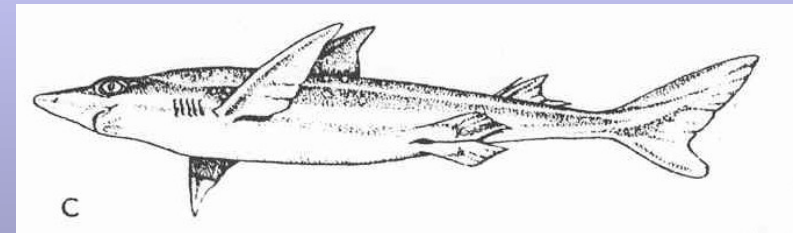
Žralok ostnatý *Oxynotus centrina*

Čeleď: OSTROUNOVITÍ Squalidae

Ostroun obecný *Squalus acanthias*

Menší, 1 m, do 10 kg, hejnový. Trny před
hřbetní ploutví s jedovou žlázou.

Chutné maso.

Řád: **POLOREJNOCI** Squatiniformes

Koncová ústa a nesrostlé prsní a břišní ploutve,
zploštělé tělo, spirakula za očima, žaberní štěrby dole

Čeď: POLOREJNOKOVITÍ Squatinidae

Polorejnok křídlatý *Squatina squatina*

Řád: **PILONOSI** Pristiophoriformes

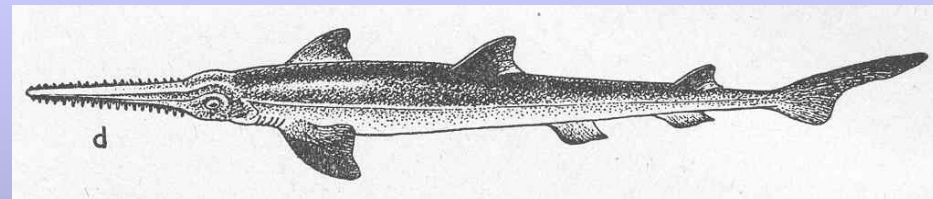
Ozubené rostrum, žaberní štěrby na bocích, prsní
ploutve nespojené s břišními

Čeď: PILONOSOVITÍ Pristiophoridae

Pilonos vouskatý *Pristiophorus cirratus*

Žaberní štěrby bočně, malé
hrudní ploutve a hřbetní se zuby.

1,5 m.

Řád: **REJNOCI** Rajiformes

Bentičtí, dorzoventrálně zploštělé tělo, spojené prsní a břišní ploutve, ocasní plout. malá. Velká spirakula za očima, naspodu hlavy pět (4) párů žaberních štěrbin. Změna zubů na žvýkácké plochy.

Čeď: **PILOUNOVITÍ** Pristidae – přechod k rejnokům, rostrum k vyrytí potravy.

Piloun obecný *Pristis pristis* – i v řekách, 5 m

Čeď: **PAREJNOKOVITÍ** Torpedinidae

Parejнок elektrický *Torpedo marmota*

Okrouhlé tělo, hlavové elektrické orgány, živorodí

Parejнок okatý *Torpedo torpedo*

Čeď: **NARCINOVITÍ** Narcinidae

Narcina brazilská *Narcina brasiliensis*

Čeď: **PILOHŘBETOVITÍ** *Rhinobatidae*

Pilohřbet obecný *Rhinobatos rhinobatos*

Čeď: **REJNOKOVITÍ** Rajidae

Kosočtverečné tělo, vejcorodí elektrické orgány u ocasu, slabé výboje

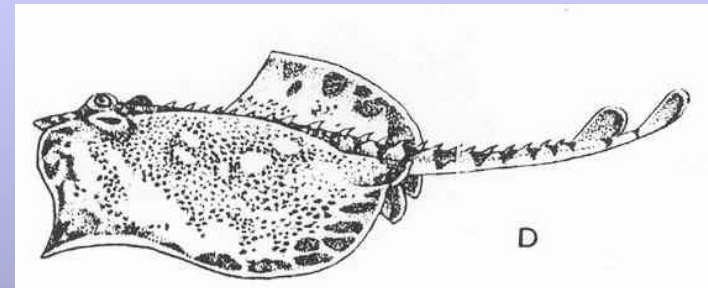
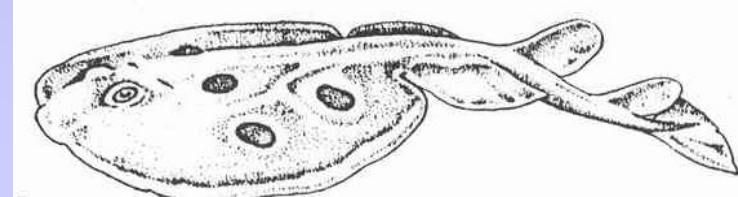
Rejнок ostnatý *Raja clavata*

Evropský druh, do 100 m, samice až 1,2 m, 0,7 m

Rejнок světloskvrnný *Raja microocellata*

Rejнок hladký *Raja batis* – největší v SV Atlantiku

Rejнок písečný *Raja circularis*

Čeď: TRNUCHOVITÍ Dasyatidae

Trnucha obecná *Dasyatis pastinaca* -

evropská moře, délka až 2,5 m, trn s jedovou žlázou, v písku

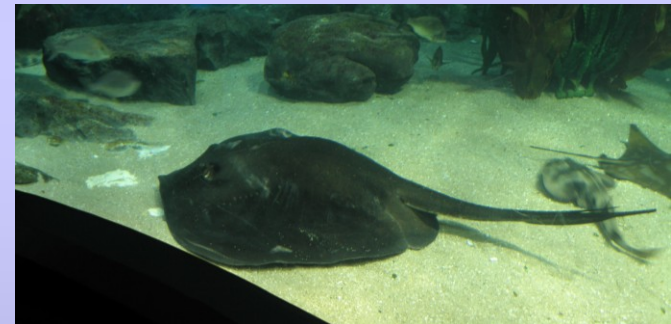
Trnucha atlantská *Dasyatis sabina*

Trnucha leopardí *Himantura (Dasyatis) uarnak*

Trnucha modroskvrnná *Taeniura lymna*

Trnucha amazonská (říční) *Potamotrygon motoro*

Sladkovodní

Čeleď: TLUSTOOCASKOVITÍ Urolophidae

Tlustoocaska Hallerova *Urobatus (Urolophus) Halleyi*

Čeleď: KŘÍDLOUNOVITÍ *Gymnuridae*

Křídoun japonský *Gymnura japonova*

Čeleď: MANTOVITÍ *Myliobatidae*

Pelagičtí, živorodí

Siba deskozubá *Myliobatis aquila*

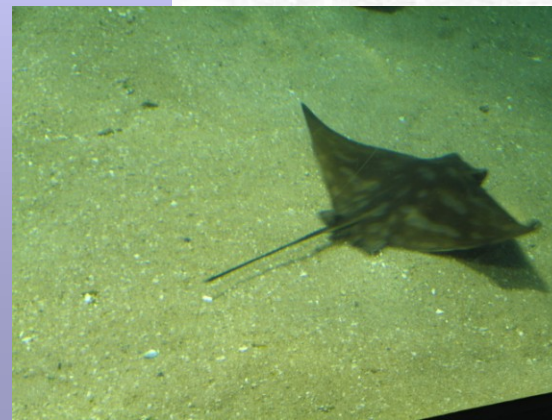
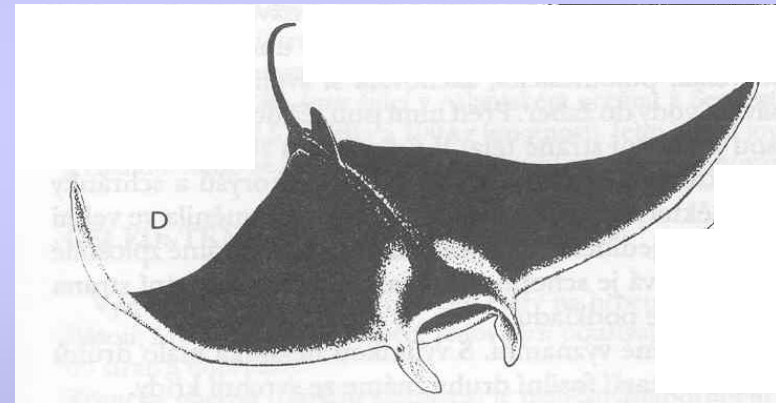
Siba skvrnitá *Aetobathus narinari*

Manta velká *Mobula mobular*

Manta atlantská (velká) *Mobula birostris*

Největší pelagičtí planktonofágové
s koncovými ústy – 6 m, 2000 kg
s párovou péčí o mláďata

Maran atlantský *Rhinoptera bonasus*

Vývoj systému paryb

Původní	Inovovaný	Současný
Chiméry	Chimérovci	Chimérovci CHIMÉRY
Žraloci ŽRALOCI podř.: Žralouni Obrouni Šedouni Ostrouni REJNOCI	Příčnoústí ŽRALOUNI OBROUNI ŠEDOUNI OSTROUNI POLOREJNOCI (PILONOSI) REJNOCI	Příčnoústí RŮZNOZUBCI MALOTLAMCI ŽRALOUNI OBROUNI ŠEDOUNI OSTROUNI POLOREJNOCI PILONOSI REJNOCI

Původní dělení:

Třída: PARYBY Chondrichthyes

Podtř.: Pleuracanthodii †

Cladoselachii †

Příčnoústí Elasmobranchii

ŽRALOCI (morfologický typ)

REJNOCI dtto

Chiméry Holocephali

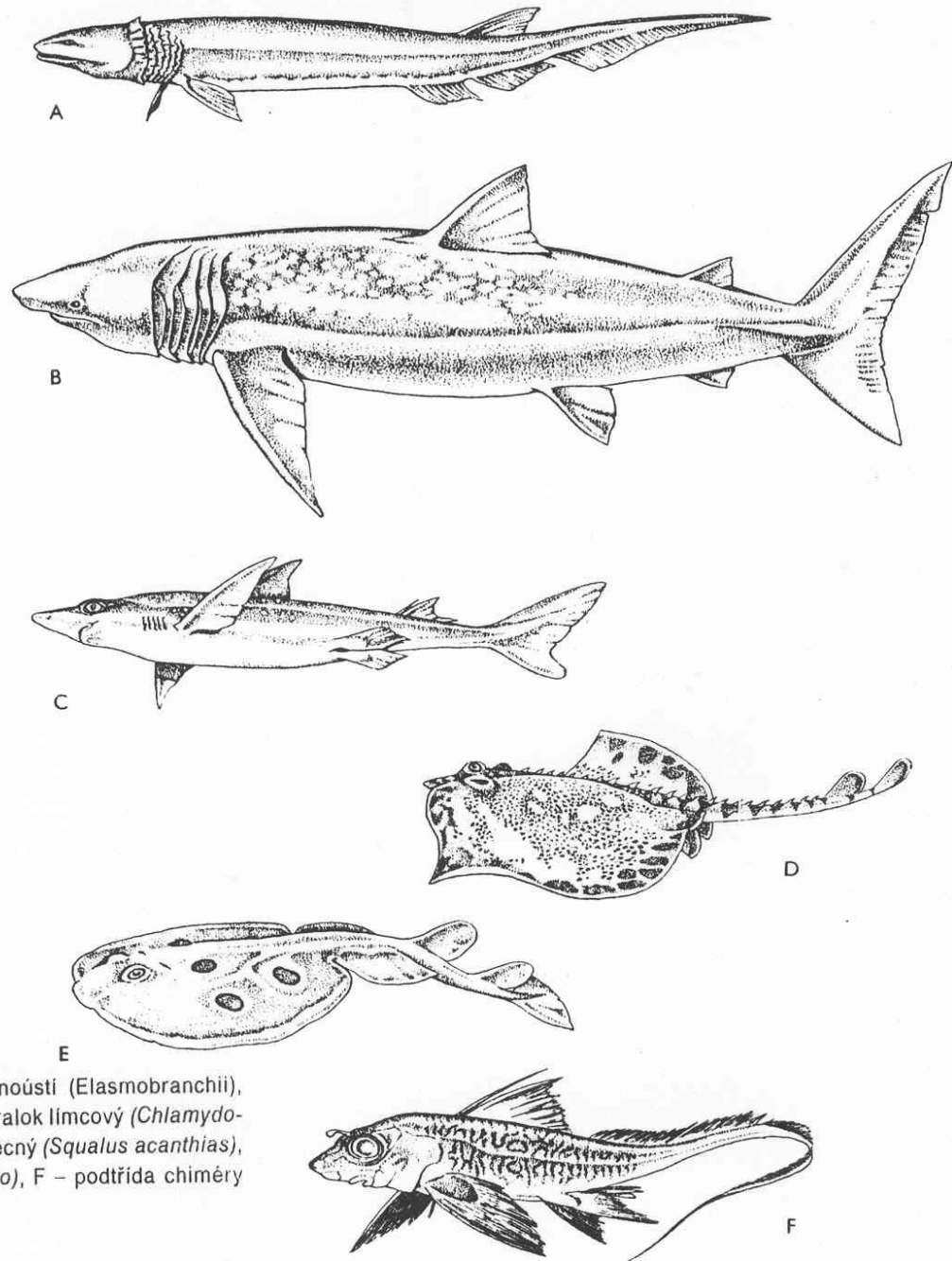
Alternativně:

Příčnoústí Neoselachii

Galeomorphi (2 hřbetní pl.)

Squalimorphi

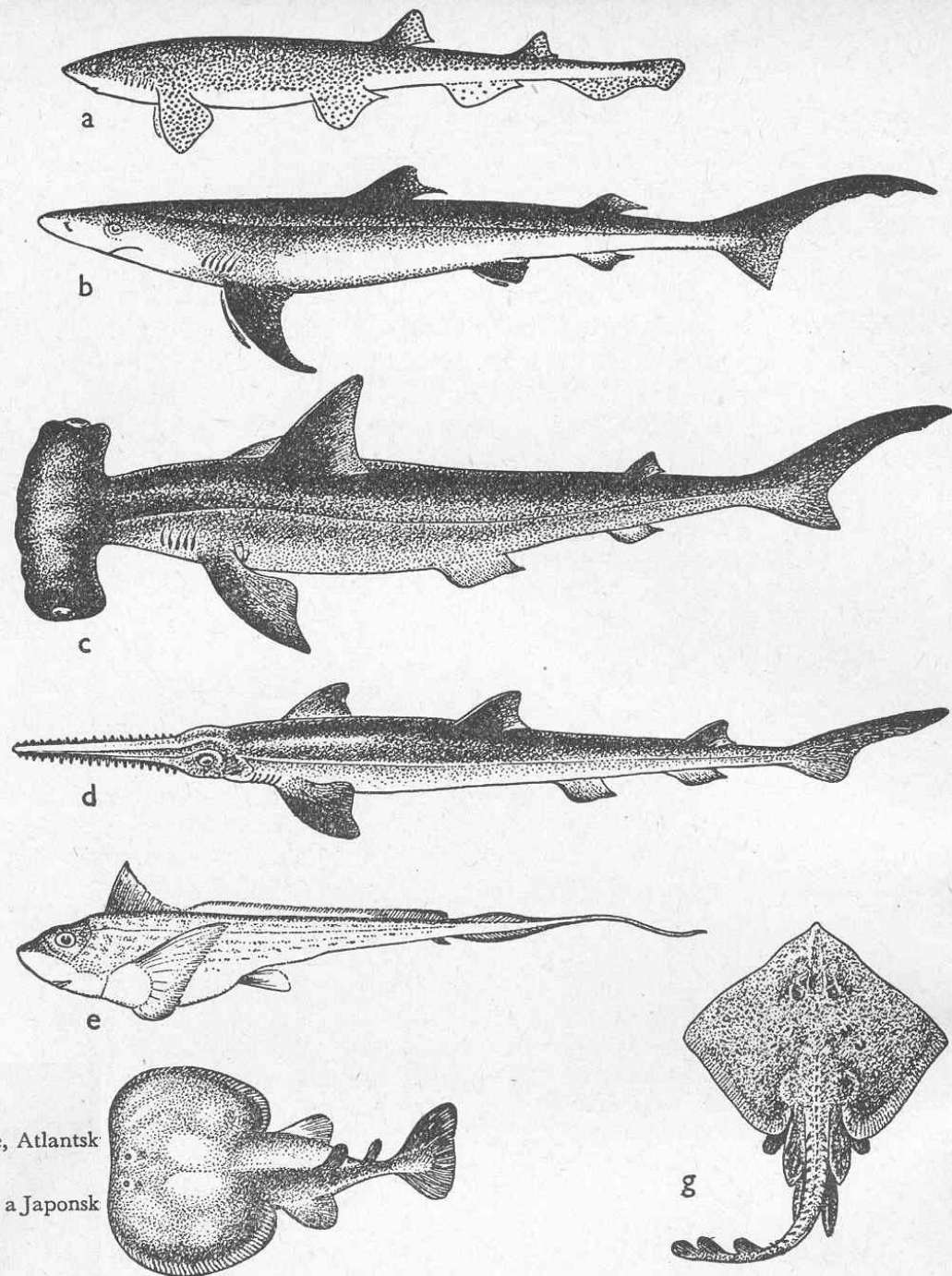
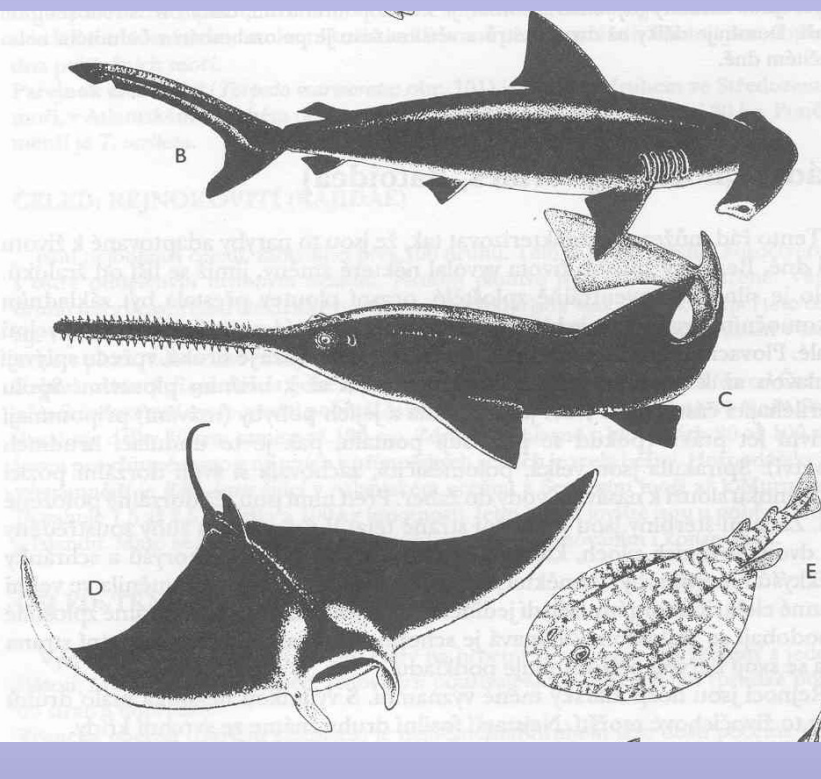
Chiméry

Obr. 70. Zástupci třídy paryb (Chondrichthyes): A až E – podtřída příčnoústí (Elasmobranchii), A až C – řád žraloci (Selachiformes), D až E – řád rejnoci (Rajiformes). A – žralok limcový (*Chlamydoselachus anguineus*), B – žralok velký (*Cetorhinus maximus*), C – ostroun obecný (*Squalus acanthias*), D – rejnok ostnatý (*Raja clavata*), E – parejнок elektrický (*Torpedo torpedo*), F – podtřída chiméry (Holocephali), chiméra hlavatá (*Chimaera monstrosa*).

B kladivoun C piloun obecný
D manta obrovská E parejnek
elektrický

Obr. 16. Příčnoústí a chiméry

a máčka skvrnitá (*Scylliorhinus canicula*) 1 m dlouhá; evropská moře
b žralok modravý (*Carcharhinus glaucus*), samec; délka 2 m; Středozemní moře, Atlantský oceán
c žralok kladivoun (*Sphyrna zygaena*), délka 4 m; teplá moře
d pilonos japonský (*Pristiophorus japonicus*), délka 2 m; pobřežní moře Austrálie a Japonska
e chiméra hlavatá (*Chimaera monstrosa*), samice, délka 1 m; Atlantský oceán
f parejnek elektrický (*Torpedo marmorata*), délka 150 cm; tropická moře
g rejnok ostnatý (*Raja clavata*), délka 120 cm; pobřeží Evropy